

Dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS
Kier. Zakładu Pedagogiki Medialnej
Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

RECENZJA
OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH I AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ
Pani dr Kamili Majewskiej
ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

Przekazany do recenzji materiał dokumentujący zawiera: I.0 Autoreferat; I.2. Cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2b ustawy; II.1. Wykaz opublikowanych monografii naukowych (pozycje niewymienione w pkt I.1); II.2.1. Rozdziały w monografiach naukowych; II.2.2. Rozdziały w monografiach naukowych (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.3. Informacja o członkostwie w redakcjach naukowych monografii i czasopism; II.4.1. Artykuły w czasopismach naukowych; II.4.2. Artykuły w czasopismach naukowych (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.5.1. Konferencje krajowe lub międzynarodowe, w których uczestniczyłam aktywnie; II.5.2. Konferencje krajowe lub międzynarodowe, w których uczestniczyłam aktywnie (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.5.3. Seminaria krajowe lub międzynarodowe; II.5.4. Seminaria krajowe lub międzynarodowe, w których uczestniczyłam (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.5.5. Konferencje krajowe lub międzynarodowe, udział bierny; II.5.6. Konferencje krajowe lub międzynarodowe, udział bierny (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.6.1. Udział w Komitetach Naukowych; II.6.2. Udział w Komitetach Organizacyjnych; II.6.3. Udział w Komitetach Organizacyjnych (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.7.1. Prace w zespołach badawczych realizujących projekty; II.7.2. Prace w zespołach badawczych (przed uzyskaniem stopnia doktora); II.7.3. Informacja o udziale w zespołach badawczych, realizujących projekty inne; II.8. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach; II.9.1. Odbyte staże - po uzyskaniu stopnia doktora; II.9.1. Odbyte staże - po uzyskaniu stopnia doktora; II.10. Członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism; II.11.1. Recenzje w czasopismach; II.11.2. Recenzja monografii naukowej; II.12. Informacja o uczestnictwie w programach europejskich; III.1. Współpraca z sektorem gospodarczym; III.2. Współpraca z otoczeniem społecznym; III.3. Wykaz wykonanych ekspertyz lub innych opracowań; zaświadczenia inne.

Przedstawiony powyżej wykaz zapisanych elektronicznie dokumentów nadesłanych przez p. Doktor uzupełniony został szeregiem opublikowanych prac naukowych (monografia, cykl artykułów, zrealizowanych oryginalnych osiągnięć projektowych i innych materiałów w wersji drukowanej. Stosowne wykazy umieszczono w przekazanej recenzentowi wersji elektronicznej.

Otrzymałem egzemplarz trzech monografii autorskich włączonych do cyklu powiązanych tematycznie źródeł naukowych zgłoszonych przez Habilitantkę do oceny: (1) *Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych. Rzeczywistość wirtualna w edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021, ss. 670; (2) *Konstrukcja Eighteen-Item VR Gaming Disorder Test (VRGDT-18) jako nowego narzędzia do wstępnej oceny uzależnienia od gier VR dzieci w wieku 8-11 lat*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2025, ss. 73; (3) *Tablica interaktywna w procesie nauczania wczesnoszkolnego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2021,

ss. 222. Powyższy zestaw został uzupełniony przez trzy monografie wieloautorskie: (1) Skibińska, M., Kwiatkowska, W., & Majewska, K. *Aktywność uczących się w przestrzeni Internetu*. Toruń 2014, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 222; (2) Siemieniecka, D., & Majewska, K. (red.). *Teoretyczne i praktyczne aspekty pedagogiki medialnej*. Toruń 2021, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 531; (3) Siemieniecka, D., Skibińska, M. & Majewska, K., *Cyberagresja: zjawisko, skutki, zapobieganie*. Toruń 2020, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 196.

Przekazano również kopie wydruków czterech artykułów naukowych włączonych przez Autorkę do cyklu powiązanych tematycznie źródeł naukowych zgłoszonych do oceny:

- (1) Majewska, K. (2025). Horror VR as a tool supporting the emotional training of students of the uniformed services: results of a research experiment. *Education and Information Technologies*, 1–29. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13788-y>.
- (2) Majewska, K. (2025). Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w kontekście wstępnej diagnozy uzależnienia dzieci i młodzieży od gier VR. Raport z badań, *Zbliżenia Cywilizacyjne* 21 (2), 247-266, <https://doi.org/10.21784/ZC.2025.017>.
- (3) Majewska, K. (2023). Doświadczenie w wirtualnej rzeczywistości a pamięć wzrokowa. *e-mentor*, 3 (100), 61–69. <https://doi.org/10.15219/em100.1620>.
- (4) Majewska, K. (2023). Young adults in virtual reality (VR): factors contributing to, VR games addiction. *International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies*, 10 (1), 23–32. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0053.9390>.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki Pani Doktor była autorką 12 i współautorką 14 artykułów naukowych opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych. Jest również autorką 8 i współautorką 5 rozdziałów naukowych zamieszczonych w monografiach naukowych. Należy dodać, że Kamila Majewska opublikowała łącznie 69 prac, w tym 3 monografie autorskie, 2 monografie współautorskie, 16 rozdziałów autorskich (1 w druku) oraz 5 współautorskich w monografiach, a także 27 autorskich i 15 współautorskich w recenzowanych czasopismach naukowych. Research Gate podaje, że 56 wprowadzonych do serwisu publikacji ma 8715 czytelników oraz 131 cytowań. Google Scholar zaś notuje 232 cytowania umieszczonych w serwisie 76 prac z wskaźnikami: $h=7$ oraz $i10=7$.

Liczba publikacji jest przeto znaczna. Zgodnie jednak z łacińską sentencją: *Non multa, sed multum* (nie wiele, ale dobrze) – nie tyle ilość, co jakość zdecydowała o treści opinii i przyjętym stanowisku recenzenta. Z pewnością bowiem dr Kamila Majewska skupiała uwagę na tym co istotne, usiłując zgłębić gruntownie i dogłębnie badane i analizowane zagadnienia, nie ogniskując uwagi na sprawach błahych.

1. Osiągnięcia naukowe (art. 16, ust. 2, pkt. 1 i 2)

Powołując się na art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Pani dr Kamila Majewska wskazała jako osiągnięcia naukowe będące podstawą do wszczęcia postępowania habilitacyjnego dwie monografie oraz cztery artykuły. Pierwsza z nich, zatytułowana: „*Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych. Rzeczywistość wirtualna w edukacji wczesnoszkolnej*”, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021. Druga: „*Konstrukcja Eighteen-Item VR Gaming Disorder Test (VRGDT-18) jako nowego narzędzia do wstępnej oceny uzależnienia od gier VR dzieci w wieku 8–11 lat*”. Toruń 2025: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Przedstawiona do oceny praca (*Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych...*) liczy 670 stron i obejmuje: wstęp, po którym następuje sześć rozdziałów:

(1) *Wyróżnione paradygmaty i koncepcje w edukacji wczesnoszkolnej*, (2) *Rzeczywistość wirtualna w procesie nauczania i uczenia się* (3) *Przestrzeń wirtualna w świetle badań empirycznych*, (4) *Metodologiczne podstawy badań własnych*, (5) *Wirtualna rzeczywistość w procesie kształcenia*, (6) *Poziom immersji zasobów edukacyjnych a proces kształcenia*. Książkę zamyka zakończenie, a także obfitą bibliografią (s. 611-670).

Monografia druga (*Konstrukcja Eighteen-Item VR Gaming Disorder Test...*) liczy 27 stron i jest dojrzałą odpowiedzią pedagoga na narastające problemy uzależnienia behawioralnego rzeczywistości wirtualnej i braku wystandaryzowanych narzędzi diagnostycznych. Opracowanie pierwszego w Polsce diagnostycznego testu VR Gaming Disorder Test (VRGDT-18) zasypuje dotkliwą lukę, umożliwiając ocenę nadmiernego i niekontrolowanego zaangażowania w gry VR, towarzyszące grom emocje i psychologiczne objawy odstawienia gry oraz znaczenie gier VR dla społecznych relacji dzieci w wieku 8-11 lat. Dostępne dotychczas w Polsce narzędzia badań uzależnienia dzieci od gier komputerowych lub internetowych nie uwzględniają bowiem charakterystycznej dla gier rozgrywanych w rzeczywistości wirtualnej immersyjności i poczucia autentyczności oraz zdecydowanie silniejszych wrażeń polisensorycznych w porównaniu z tradycyjnymi grami komputerowymi. Autorka nie tylko skonstruowała niezwykle cenny dla dokonywania wstępnej diagnozy i badań przesiewowych test, ale też przeprowadziła jego rzetelną walidację, dostarczając cenne narzędzie badań dla poradni psychologiczno-pedagogicznych, wychowawców-nauczycieli oraz świadomych rodziców. Tak dużej grupie możliwych użytkowników sprzyja przesiewowy charakter testu, mogącego dobrze służyć wstępnej ocenie uzależnienia dzieci od gier VR.

Pani dr Kamila Majewska do cyklu powiązanych tematycznie źródeł naukowych zgłoszonych do oceny włączyła również:

1. Majewska, K. (2025). Horror VR as a tool supporting the emotional training of students of the uniformed services: results of a research experiment. *Education and Information Technologies*, 1–29. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13788-y>.
2. Majewska, K. (2025). Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w kontekście wstępnej diagnozy uzależnienia dzieci i młodzieży od gier VR. *Raport z badań, Zbliżenia Cywilizacyjne* 21 (2), 247-266, <https://doi.org/10.21784/ZC.2025.017>.
3. Majewska, K. (2023). Doświadczenie w wirtualnej rzeczywistości a pamięć wzrokowa. *e-mentor*, 3 (100), 61–69. <https://doi.org/10.15219/em100.1620>.
4. Majewska, K. (2023). Young adults in virtual reality (VR): factors contributing to, VR games addiction. *International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies*, 10 (1), 23–32. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0053.9390>.

Wybór pola zainteresowań – socjalizacja do społeczeństwa informacyjnego – wynika z wrażliwości poznawczej Autorki na ważne, aktualne i globalne procesy, związane z rozwojem naukowo-technicznym (w tym zwłaszcza - technologii informacyjno-komunikacyjnych) oraz przeobrażeniami społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi. Owo zainteresowanie ujawnia postawę poznawczą Autorki, jej wrażliwość na los człowieka zaplątanego w cywilizacyjne i społeczno-kulturowe przeobrażenia. Swoje zainteresowania naukowe umieszcza na „pograniczu pedagogiki, a konkretnie pedagogiki medialnej, procesów nauczania oraz uczenia się z użyciem nowych technologii (na różnych poziomach edukacji), aspektów poznawczych oraz technologii cyfrowych, tworząc interdyscyplinarną przestrzeń badań nad edukacją oraz bezpieczeństwem użytkowników w środowisku cyfrowym” (Autoreferat, s. 1).

Lektura prac Pani Doktor wskazuje, że w Jej publikacjach dominują owe dwa wspomniane zakresy zainteresowań poznawczych: pedagogika medialna (zwana przez Bogusława Śliwerskiego cybergogiką) i dydaktyka. Wprawdzie sformułowanie Autorki dokładnie opisuje zakresy zainteresowań poznawczych, jednak ich pola mieszczą się po

prostu w nurcie pedagogiki medialnej i dydaktyki. Zaproponowany opis miesza dwa porządki; nazwę istniejącej subdyscypliny i kilku wyodrębnionych pól badań. To trochę tak, jak w zabawnym żarcie Tadeusza Kotarbińskiego, który podał przykład błędnej klasyfikacji: „*sq króle dziedziczni, obieralni i treflowi*”. Lektura prac Pani Doktor wskazuje, że Jej naukowe poszukiwania prowadziły szlakiem, podobnym do tych, którymi podążali niegdyś inni badacze, reprezentujący dydaktykę ogólną, bądź szczegółową. Związek między pedagogiką medialną i dydaktyką wydaje się być naturalny i historycznie potwierdzony. Nie znaczy to jednak, że występujący każdorazowo i jedyny.

Uważna lektura opisów informatycznych VR oraz prac pedagogicznych dotyczących zastosowań rzeczywistości wirtualnej w procesach nauczania-uczeni się ujawnia jej szczególne cechy: polisensoryczność oraz immersyjność, tj. odizolowanie się od bodźców zewnętrznych i zanurzenie w wykreowanym świecie, a także interaktywność – pozwalającą zamienić rolę ucznia z biernego słuchacza i obserwatora w aktywnego uczestnika zdarzeń, w tym możliwość dokonywania przezeń testów i eksperymentów w kontrolowanych warunkach bez ponoszenia ryzyka niebezpiecznych, czy groźnych dla życia konsekwencji. To wszystko, wraz z możliwością odbywania podróży w czasie i przestrzeni, pozwala na przekraczanie barier biologicznych czasu i miejsca, wizualizację abstrakcyjnych pojęć, doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, terapii fobii czy leków metodą stopniowej ekspozycji, modelowanie zachowań w bezpiecznym środowisku itd. Z pewnością też intencjonalne zastosowanie wirtualnej rzeczywistości w kształceniu i wychowaniu ułatwia też realizację uczenia się przez doświadczenie. Wprawdzie owo doświadczenie rzeczywistości w przypadku dostępnych rozwiązań VR jest jeszcze ułomne, sensorycznie niepełne, ograniczone, ale pozwala przełamać szereg barier uniemożliwiających realizację w procesie kształcenia odwiecznych postulatów Jana Amosa Komeńskiego, Jana Jakuba Rousseau, Johna Deweya, Johanna Heinricha Pestalozziego, Marii Montessori, Friedricha Froebła, Davida Kolba – twórcy *Experimental Learnig Model*, Wincentego Okonia, Władysława Zaczyńskiego, Bogdana Nawroczyńskiego, Jana Władysława Dawida i wielu innych pedagogów.

Warto przypomnieć, że pierwowzorem współczesnych podręczników szkolnych jest ilustrowany podręcznik Jana Amosa Komeńskiego (1592–1670) pt. *Orbis sensualium pictus. Hoc est Omnium fundamentalium in Mundo Rerum & in Vita Actionum Pictura et Nomenclatura*¹ – Świat w obrazach rzeczy dostępnych zmysłom, to jest wszystkich najważniejszych na świecie rzeczy i działań w życiu obrazy i nazwy. Wspomniany podręcznik, noszącym w Polsce uproszczony tytuł „Świat w obrazach” służył poznawaniu i obserwowaniu otaczającego świata natury i kultury. Współcześnie zasługuje on na szczególną uwagę nie tylko dlatego, że sprzyja doświadczeniu i rozumieniu świata natury i kultury w okresie „braku kontaktu z naturą” dzieci i młodzieży, ale też uzasadnia dydaktyczną użyteczność i znaczenie procesu kształcenia wspomaganego mediami cyfrowymi.

Monografia Kamili Majewskiej „*Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych. Rzeczywistość wirtualna w edukacji wczesnoszkolnej*” wpisuje się w odwieczną ideę uczenia się naturalnego. Dowodzi, że realne staje się w znacznie większym stopniu praktyczne i powszechne zastosowanie w procesie wspomaganego rzeczywistością wirtualną kształcenia, sformułowanej przez Jana Amosa Komeńskiego dydaktycznej zasady pogładowości, zwanej złotą zasadą dla uczących „*ażeby, co tylko mogą, udostępniali zmysłom, a więc: rzeczy widzialne wzrokowi, słyszalne słuchowi, zapachy węchowowi, rzeczy smak mające smakowi, namacalne dotykowi, a jeśli coś jest uchwytnie dla kilku zmysłów,*

---

¹ Joh[annis] Amos Commenii (!), *Orbis sensualium pictus. Hoc est Omnium fundamentalium in Mundo Rerum & in Vita Actionum Pictura et Nomenclatura*, Noribergae 1658. Wydanie krytyczna na podstawie wyd. 2, Noribergae 1659: [J.A. Komenský] J.A. Comenii, *Orbis sensualium pictus...*, eds J. Červenka, S. Králík, M. Bečková, w: *Dílo Jana Amose Komenského* (dalej: DJAK), t. 17, Praha 1970, s. 55–303.

należy je kilku zmysłom naraz udostępnić”². Nie znaczy to oczywiście, że rzeczywistość wirtualna w pełni naśladuje świat realny umożliwiając naturalny wielozmysłowy z nim kontakt. Rzecz jednak w tym, że przełamuje ograniczenia sensoryczne tradycyjnych środków dydaktycznych. Rzeczywistość wirtualna (*ang. virtual reality*) w języku potocznym znaczy sztuczna, nieprawdziwa. W znaczeniu drugim to rzeczywistość symulowana, posiadająca cechy realnej, utworzona przy wykorzystaniu technologii informatycznej. Definiuje się ją zwykle przy pomocy formuły VR = I³. Z języka angielskiego owo „I” trzykrotnie powtórzone znaczy: Interaction + Immersion + Imagination, czyli – interakcja + zagłębienie + wyobraźnia³. Rzeczywistość wirtualna jest przeto użyciem technologii komputerowej dla stworzenia efektu interaktywnego, trójwymiarowego świata, w którym obiekty dają wrażenie przestrzennej obecności. Dzięki temu możliwy stał się, angażujący zmysły i wyobraźnię znacznie silniej niż tradycyjne środki, cyfrowy kontakt człowieka z rzeczywistością. Próby implementacji VR w procesach kształcenia szkolnego i akademickiego są bez wątpienia próbami wdrażania odwiecznych, dydaktycznych postulatów Jana Amosa Komeńskiego.

Przywoływane przez Kamilę Majewską badania nad: użytecznością technologii informatycznych w procesach kształcenia, nad wirtualną rzeczywistością w praktyce pedagogicznej, a także nad zagrożeniami i problemami jakie rodzi korzystanie z technologii cyfrowych wraz z koniecznością przygotowania nauczycieli i edukatorów do pracy dydaktycznej, w środowisku cyfrowym, jak również prace dotyczące metod kształcenia wykorzystujących technologie cyfrowe, mieszczą się w nurcie pedagogicznej refleksji nad edukacyjnymi zastosowaniami technologii cyfrowych i ich osobowymi oraz społecznymi konsekwencjami. Znamienne, że owych naukowo-technicznych i społecznych przeobrażeń Pani Doktor nie widzi jako chaosu, ani też jako budzącego grozę zagrożenia, ale traktuje jako nową, pożądaną rzeczywistość, którą należy poddać badaniom i refleksji pedagogicznej oraz do której należy wychować człowieka.

To ważne, ponieważ wskazane przez Panią Doktor w ramach cyklu prace koncentrują się „wokół edukacyjnych zastosowań technologii wirtualnej rzeczywistości (VR) oraz zagrożeń związanych z ich użytkowaniem” (Tamże, s. 2). Wyselekcjonowany materiał źródłowy tworzy spójną pod względem logicznym i merytorycznym strukturę badawczą, zorientowaną na wieloaspektową analizę relacji między implementacją nowoczesnych technologii immersyjnych – ze szczególnym uwzględnieniem rzeczywistości wirtualnej (VR) – a dynamiką procesów edukacyjnych (procesem nauczania-uczenia się). Podjęta eksploracja źródeł obejmuje nie tylko wpływ środowisk symulacyjnych na sferę poznawczą i rozwój emocjonalny jednostki, ale także krytyczną analizę uwarunkowań sprzyjających powstawaniu zaburzeń behawioralnych, co pozwala na sformułowanie postulatów w zakresie profilaktyki uzależnień od technologii cyfrowych. Słusznie przeto zauważa Pani Doktor, że „przedstawione publikacje – zarówno monografie, jak i artykuły naukowe – łączy konsekwentne dążenie do zrozumienia znaczenia immersji, interaktywności oraz komponentu emocjonalnego w kontekście efektywności uczenia się i funkcjonowania jednostki w warunkach nowoczesnej edukacji medialnej, jak również towarzyszących temu zagrożeń” (Tamże, s. 2).

Sprecyzowany i opisany w Autoreferacie obszar podjętych przez Kamilę Majewską badań stał się przedmiotem studiów, eksploracji badawczej i refleksji zawartej w 69 pracach, opublikowanych drukiem, obejmujących: monografie, pomieszczone w nich rozdziały oraz artykuły w czasopismach naukowych. Odnaleźć je

² J.A. Komeński, *Wielka dydaktyka*, przekł. K. Remerowa, wstęp B. Suchodolski, Wrocław 1956, s. 199.

³Por. G. Burdea and P. Coiffet: *Virtual Reality Technology*, Wiley, New York 2003. „Virtual Reality is the use of computer technology to create the effect of an interactive three-dimensional world in which the objects have a sense of spatial presence”. Twórcą pojęcia był zapewne Jaron Zepel Lanier. Por. B. Appleyard: Jaron Lanier: The father of virtual reality. “The Sunday Times”, dn. 6.03.2011.

można w autorskich i współautorskich opracowaniach powstałych zarówno przed jak i po uzyskaniu stopnia doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki. Świadczy to o poznawczej konsekwencji Autorki i pośrednio potwierdza merytoryczne znaczenie wybranej problematyki, aktualnej i coraz ważniejszej z biegiem lat. Prace Pani Doktor mają charakter empiryczny o znacznej wartości naukowej, ale też zawierają rekomendacje praktyczne, istotne dla realizacji procesów kształcenia uczniów i ich nauczycieli w zmieniającej się pod wpływem rewolucji 4.0 rzeczywistości społecznej.

Zdaniem Pani Doktor owe zainteresowania poznawcze i stosowne publikacje drukiem stanowiące przywoływane osiągnięcia naukowe obejmują: „(1) badania nad korzyściami wynikającymi z użytkowania nowoczesnych technologii w procesie kształcenia, (2) wirtualna rzeczywistość (VR) w edukacji i w praktyce pedagogicznej, (3) zagrożenia i problemy wynikające z użytkowania technologii cyfrowych, (4) przygotowanie nauczycieli i edukatorów do pracy dydaktycznej, w środowisku cyfrowym. Prace z zakresu: (5) nowoczesnych technologii i metod kształcenia im dedykowanych” (Autoreferat, s. 1). Eksplorowane przez Autorkę pola badań poszerzyły znacznie wcześniejsze badania interaktywnych aplikacji i ich zastosowań w edukacji matematycznej, które Kamila Majewska podejmowała przed uzyskaniem stopnia doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki. **Koncentracja na: edukacyjnych zastosowaniach technologii cyfrowych, na rozwoju kompetencji cyfrowych oraz na kształceniu nauczycieli i edukatorów, ale też na katalogu zysków oraz osobowych i społecznych zagrożeń jakie stwarza bezrozumne wykorzystanie owych technologii, dowodzi z jednej strony wrażliwości poznawczej Autorki, z drugiej zaś zdolności do rozumienia wielowątkowości i znaczenia technologii informacyjno-komunikacyjnych dla obecnego i pożądanego kształtu edukacji oraz losów dzieci i młodzieży. Zaciekawia i budzi uznanie zdolność Kamili Majewskiej do syntetycznego ujmowania skomplikowanych zagadnień informatycznych. I co znamienne przyjmowana przez Nią perspektywa pedagogiczna zgodna jest z cechami reprezentowanej nauki oraz aktualnymi, nie cierpiącymi zwłoki potrzebami cywilizacyjnymi.**

Przemyślenia zawarte w pracach pióra Pani Doktor wybiegają znacznie poza typowe i powszechnie dostępne analizy rzeczywistości cyfrowej w kategoriach zbyt często wyłącznie opisu technicznego. Od lat też w praktyce szkolnej dominują programy przygotowujące uczniów do sprawnej obsługi urządzeń lub ich programowania. Częste i powszechne niestety zapominanie o znaczeniu i specyfice edukacji, jej zakresie i jakości, ale też o jej aksjologicznych odniesieniach, grozi traktowaniem człowieka jako przedmiotu miast podmiotu, kształceniem osoby kalekiej, wiedzącej, ale nie rozumiejącej, działającej, ale nieświadomej celu, kierującej się wyłącznie pragmatyzmem, nie respektującej wartości humanistycznych, osoby zagubionej, niedojrzałej, bez drogowskazu moralnego. **Twórczość p. dr Kamili Majewskiej wpisuje się w tak bardzo potrzebną refleksję pedagogiczną, a nie wyłącznie informatyczną. To właśnie uważam za merytorycznie istotny argument dla pozytywnej oceny dorobku naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).**

Od osoby ubiegającej się o naukowy stopień doktora habilitowanego oczekuje się zwykle określenia przyjętych odniesień ontologicznych, zadeklarowania własnej metaperspektywy poznawczej. Jak z tego zadania wywiązuje się Pani dr Kamila Majewska?

Zamiast formułować naprędce ocenne spostrzeżenia warto głębiej sięgnąć do zawartości treściowej prac, które Autorka wskazała jako osiągnięcie naukowe będące podstawą do wszczęcia postępowania habilitacyjnego. Już w pierwszym rozdziale monografii pt.: *Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych. Rzeczywistość wirtualna w edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021 Kamila Majewska

przywołuje wybrane teorie i koncepcje rozwoju dziecka: teorię dojrzewania Granvilla S. Halla i Arnolda Gesella, behawioralną teorię rozwoju przywołując wybitnych jej przedstawicieli. Szkoda jednak, że przywołując teoretyczne podstawy nauczania programowanego, zapomina o Czesławie Kupisiewicz i jego oryginalnej koncepcji. Metoda blokowa, „zespołu warszawskiego” przekraczała przecież wyraźnie ograniczenia koncepcji instrumentalnego warunkowania Burrhusa Frederica Skinnera, a także programu rozgałęzionego tworzonoego przez ojca maszyn liczących Sidneya Leavitta Presseya i Normana Allisona Crowdera, a nawet programu mieszanego Kennetha Austwicka, Harryego Kaya czy Bernarda Dodda - zwanego „metodą sheffieldzką”. Czesław Kupisiewicz pisał o tym w sposób następujący: „Z zainteresowaniem spotykały się natomiast prace tych pedagogów i psychologów, którzy usiłowali oprzeć nauczanie programowane na psychologicznej teorii czynności, psychologii poznawczej i na tak zwanej dydaktyce myślenia, przeciwstawnej „dydaktyce pamięci”. Efektem tych prac są między innymi scharakteryzowane uprzednio koncepcje dydaktycznego programu blokowego oraz semiprogramowanego uczenia się sterowanego”⁴.

Kamila Majewska sięga również do koncepcji rozwoju i pracy z dzieckiem Marii Montessori, konstruktywno-kognitywnej teorii rozwoju, koncepcji psychospołecznych mechanizmów rozwoju Erika Eriksona oraz społeczno-ekologicznej teorii rozwoju Urie Bronfenbrennera. Wskazuje też nazmiany paradygmatów wczesnej edukacji pod wpływem technologii cyfrowych. Pani Doktor omawia następnie przeobrażenia paradygmatów wczesnej edukacji, wskazując na determinujące je czynniki. Mówi o powinnościach pedagoga oraz charakteryzuje współczesnego ucznia – konsumenta obrazu, jak również czynniki sprzyjające zdobywaniu przezeń wiedzy.

Osadzenie edukacji wczesnoszkolnej w przestrzeni funkcjonujących ujęć teoretycznych stworzyło właściwą, merytorycznie trafną perspektywę dokonywanych następnie analiz miejsca i roli rzeczywistości wirtualnej w procesie nauczania-uczenia się. Jej dopełnieniem jest sięgnięcie przez Panią Doktor do stanu badań empirycznych nad uczniem, przestrzenią wirtualną oraz jakością i poziomem realizowanej przy jej pomocy edukacji. Zrealizowane badania miały charakter empiryczny. Posłużono się metodami ilościowymi, ale też jakościowymi, odpowiadając na istniejącą w przyjętym zakresie badań lukę informacyjną. Cel, problemy badawcze, dobór metod, zastosowana procedura są nie tylko racjonalną odpowiedzią doświadczonej badaczki na dominujące wśród pedagogów i nauczycieli postawy emocjonalne, (rzadziej niestety racjonalne) wobec rzeczywistości wirtualnej, ale też wnoszą szereg ważnych ustaleń dla refleksji i praktyki pedagogicznej. Potwierdziły one, że efektywność interaktywnego kształcenia realizowanego za pomocą Google VR jest wyższa niż w przypadku nauczania tradycyjnego. Co więcej ową wysoką efektywność odnotowano na wszystkich poziomach taksonomii Benjamina Samuela Blooma. **Dokonane analizy uzyskanego z badań materiału, jak też ich interpretacja ujawniły cenną cechę Autorki badań. Pomimo zaangażowania i zauroczenia rzeczywistością wirtualną zajęła ona postawę racjonalną. Dostrzegła bowiem, że praca z Google VR wymaga ostrożności, umiaru i podjęcia działań zgodnych z zasadami dydaktycznymi. Chodzi tu nie tylko o potrzebę intencjonalnego wykorzystania różnorodnych (a dostępnych) środków dydaktycznych, ale też o możliwe przemęczenie fizyczne oraz psychiczne dziecka w przypadku znacznej aktywności poznawczej podczas nadmiernego stosowania Google VR. Jest w tej pracy urok metodologicznej sprawności, ale też wrażliwości pedagogicznej Autorki.**

Naturalnym rozszerzeniem i uzupełnieniem ocenianej pracy jest druga z wskazanych monografii: *Konstrukcja Eighteen-Item VR Gaming Disorder Test (VRGDT-18) jako nowego*

⁴Cz. Kupisiewicz *Dydaktyka ogólna*. Warszawa 2000. Oficyna Wydawnicza GrafPunkt, s. 290.

narzędzia do wstępnej oceny uzależnienia od gier VR dzieci w wieku 8-11 lat, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2025. Dotkliwy brak wystandaryzowanych narzędzi diagnostycznych skierował uwagę Autorki na pilną potrzebę opracowania narzędzia do wstępnej oceny behawioralnego uzależnienia od gier VR dzieci w wieku 8-11 lat. Skonstruowany kwestionariusz VRGDT-18 posiada istotną wartość psychometryczną. Cechuje się wysoką rzetelnością całej skali oraz poszczególnych podskal, a także satysfakcjonującym wskaźnikiem trafności diagnostycznej oraz trafnością analizowanych czynników (Konstrukcja Eighteen-Item VR..., s. 59). Poddany walidacji i opisany w przytoczonej pracy test posiada znaczną czułość (90,4%). Trudno zatem przecenić wartość stworzonego przez p. dr Kamilę Majewską narzędzia. Jak zasadnie zauważyła Autorka, VRGDT-18 jest nie tylko pierwszym w Polsce, ale też jednym z pierwszych w Unii Europejskiej zwalidowanych narzędzi dedykowanych specyficznemu uzależnieniu od gier VR.

W obliczu postępującego rozwoju wirtualnej rzeczywistości i upowszechnienia jej narzędzi o edukacyjnych, naukowych i zawodowych zastosowań, problem behawioralnego uzależnienia dzieci (zapewne również młodzieży) będzie narastał. **Przy chronicznym braku arsenału narzędzi pedagogicznych badań procesów nauczania-uczenia się, wychowania, komunikacji, rozrywki i pracy w cyberprzestrzeni i rzeczywistości wirtualnej, a także ich osobowych, społecznych i kulturowych konsekwencji dla dzieci i młodzieży i to w okresie czwartej rewolucji przemysłowej i rozwoju sztucznej inteligencji, stanowi poważną barierę naukową i praktyczną. Droga wybrana przez Autorkę cytowanej pracy jest przeto ważnym krokiem dojrzałego pedagoga w kierunku ich pokonania.**

Oceniane monografie uzupełnione zostały przez Autorkę przez cztery wymienione już wyżej artykuły. Pierwszy z nich (Majewska, K. (2025). *Horror VR as a tool supporting the emotional training of students of the uniformed services. Results of a research experiment*⁵) opublikowany przez Springer Verlag 13.10.2025 r. zawiera opis badań zrealizowanych przez p. dr Kamilę Majewską na grupie 140 studentów służb mundurowych. **Wyniki badań ujawniły, że horrory w wirtualnej rzeczywistości (VR) skutecznie wspierają trening emocjonalny, rodząc emocje strachu, wstrętu, czujności, ekstazy i podziwu wywołując wyższe ich poziomy niż tradycyjne gry komputerowe. Eksperyment pedagogiczny na grupie celowej potwierdził wysoką immersyjność tej metody. Zdaniem badanych narzędzie VR wspiera radzenie sobie ze stresem, paniką i negatywnymi emocjami. Może być zatem stosowne w treningu emocjonalnym. Horror VR rodzi wciągające, intensywne emocjonalnie doświadczenia. Należy jednak wziąć pod uwagę, że badania zrealizowano na stosunkowo małej, jednorodnej, celowo dobranej próbie.**

Drugi z załączonych artykułów naukowych (Majewska, K. (2025). *Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w kontekście wstępnej diagnozy uzależnienia dzieci i młodzieży od gier VR. Raport z badań, Zbliżenia Cywilizacyjne 21 (2), 247-266, <https://doi.org/10.21784/ZC.2025.017>*⁶) podejmuje narastający problem zainteresowania dzieci i młodzieży e-grami. Potwierdzają to pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych sugerując, że w ciągu ostatnich pięciu lat zaobserwowali istotny wzrost liczby zgłoszeń związanych z problemem nadmiernego korzystania z gier cyfrowych. Wśród osób dotkniętych uzależnieniem od e-gier znajdują się także zmagający się z uzależnieniem od gier VR. **Autorce artykułu chodziło nie tylko o wsparcie, które oferują poradnie psychologiczno-pedagogiczne w zakresie wstępnej diagnostyki oraz sformułowania zaleceń zmierzających do pełnej diagnozy klinicznej i odpowiedniej interwencji, ale też o podniesienie istotnego, a niedostrzeganego lub wręcz bagatelizowanego problemu osobowego i społecznego. Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem technik CAWI i CATI. Objęto nim łącznie 340 poradni psychologiczno-pedagogicznych w**

⁵ <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-025-13788-y>.

⁶ <https://apcz.umk.pl/ZC/article/view/66363>.

Polsce. Artykuł przybliży problematykę uzależnienia behawioralnego dzieci i młodzieży od gier VR oraz zawiera analizę możliwości uzyskania w tym obszarze pomocy ze strony poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Trzeci wskazany przez Panią Doktor artykuł (Kamila Majewska, *Doświadczenie w wirtualnej rzeczywistości a pamięć wzrokowa*) opublikowany został w czasopiśmie „e-mentor” (nr 3(100), 2023)⁷. Czasopismo to w momencie druku znajdowało się w wykazie MEiN z punktacją =140. Autorka potraktowała artykuł jako raport z badań będących odpowiedzią na brak danych dotyczących pamięci wzrokowej poznawanych treści w immersyjnej VR. Ich celem było „określenie poziomu zapamiętywania elementów wizualnych prezentowanych za pomocą gogli VR lub tradycyjnego komputera” (Tamże, Abstrakt). Porównanie 3 grup studentów korzystających z gogli VR pod nadzorem prowadzącego, bądź samodzielnie, albo też obserwowali prezentację wraz z narracją na komputerze pozwoliło określić różnice w liczbie zapamiętywanych elementów przez każdą z grup. Warto dodać, że Pani Doktor nim podjęła badania własne zanalizowała wyniki dotychczasowych badań relacji między odbieraną za pomocą gogli VR rzeczywistością wirtualną, a procesem zapamiętywania oraz pamięcią wzrokową. Badania ujawniły poważne trudności w samodzielnym kontrolowaniu przez badanych własnej aktywności w sposób zapewniający sukces oraz istotną rolę nauczyciela („przewodnika”) w tym zakresie. Owe wnioski dotyczące przewodnika potwierdzają znaczenie poziomu kompetencji informatycznych i medialnych nauczycieli, ale też niedocenianą zwykle rolę nauczyciela wykorzystującego świadomie i intencjonalnie narzędzia technologii cyfrowych.

Ostatni, czwarty z wskazanych przez p. dr Kamilę Majewską artykuł (*Young adults in virtual reality (VR): factors contributing to, VR games addiction*. IJPINT International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies, 10 (1), 23–32) opublikowany został po uzyskaniu pozytywnych recenzji w redagowanym przeze mnie międzynarodowym, anglojęzycznym półroczniku *International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies* w 2023 r.⁸ Zaprezentowane w nim badania p. dr Kamili Majewskiej na 1086 osobach dowodzą, że gry VR są postrzegane jako bardziej angażujące niż tradycyjne, a ponad połowa (50,8%) młodych dorosłych z grupy ryzyka (zgodnie z klasyfikacją DSM-5) spędza w nich 2-4 godziny dziennie. Analiza wyników badań wykazała silne korelacje między cechami demograficznymi a niską kontrolą czasu gry i ryzykiem uzależnienia, szczególnie u młodych mężczyzn. Młodzi dorośli nie tylko nie przestrzegają zasad higieny cyfrowej, ale też charakteryzują się niską świadomością zagrożeń wynikających z korzystania z gier. Wyniki przeprowadzonych przez dr Kamilę Majewską wskazują na potrzebę aktualizacji programów profilaktycznych o specyfikę technologii immersyjnych, wczesną diagnostykę w placówkach oświatowych oraz edukację rodziców na temat ryzyka izolacji społecznej.

Wskazany przez Panią Doktor dorobek habilitacyjny jest sumą przypadkowych artykułów. Przedłożone do oceny dwie monografie autorskie oraz cztery artykuły umieszczone w czasopismach naukowych tworzą spójny cykl tematyczny. Dowodzą, że Kandydatka jest ekspertem we wskazanych w Autoreferacji zakresach badań nad: korzyściami jakie wnoszą użytkownicy nowoczesnych technologii VR w proces nauczania-uczenia się, a także – zagrożeniami, które ze sobą one niosą, nad miejscem wirtualnej rzeczywistości w edukacji oraz w praktyce pedagogicznej, a także lukami w przygotowaniu nauczycieli i edukatorów do pracy dydaktycznej w środowisku cyfrowym. Na pochwałę zasługuje poprawność warsztatu metodologicznego, ujawniona

⁷ <https://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/100/id/1620#:~:text=Celem%20badania%20by%C5%82o%20okre%C5%9Blenie%20oraz%20por%C3%B3wnanie%20poziomu,nagranie%20zaopatrzone%20w%20narracj%C4%99%20przewodnika%20z%20monitora>

⁸ <https://czasopisma.aps.edu.pl/index.php/ijpint/article/view/184>.

zdolność do łączenia świadomie wybieranych metod z arsenału metod ilościowych i jakościowych, a także umiejętność krytycznego spojrzenia na badania własne oraz dostrzeganie ograniczeń dokonanych analiz.

Wspomniana specjalizacja mieści się w nurcie dociekań pedagogiki medialnej oraz dydaktyki ogólnej, ale też szczegółowej (edukacja wczesnoszkolna). Dr Kamila Majewska nie ogranicza się do porad praktycznych, ale wzbogaca siatkę pojęciową nauk pedagogicznych. Nie wchodzi w polemikę z istniejącymi teoriami, ale analizuje je i na ich tle pokazuje istotne luki poznawcze. Pomimo materii (porusza zagadnienia informatyczne i techniczne) Jej refleksja jest głęboko humanistyczna i niezmiernie ważna dla losów dzieci i młodzieży oraz kształtu polskiej szkoły. Wyniki zrealizowanych przez nią badań mają istotną wartość aplikacyjną tak dla praktyki edukacyjnej jak i losów wielu uzależnionych dzieci. W ocenie dorobku p. dr Kamili Majewskiej należy podkreślić nie tylko stworzenie autorskiego narzędzia i modelu diagnozy uzależnień od VR, ale też zdolność do budowania podstaw teorii uczenia się w środowisku immersyjnym. To właśnie świadczy o naukowej oryginalności poznawczej i publikacyjnej p. dr Kamili Majewskiej.

2. Aktywność naukowa

Pani dr Kamila Majewska oprócz zrecenzowanych wyżej monografii i artykułów naukowych jest także autorką jednej i współautorką dwóch, a także współredaktorką jednej z czterech wybranych przez siebie, a przekazanych do oceny książek: (1) K. Majewska: *Tablica interaktywna w procesie nauczania wczesnoszkolnego*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015, ss. 222; (2) M. Skibińska, W. Kwiatkowska, K. Majewska: *Aktywność uczących się w przestrzeni Internetu*. WNUMK 2014, ss. 222; (3) D. Siemieniecka, M. Skibińska, K. Majewska: *Cyberagresja – zjawisko, skutki, zapobieganie*. WN UMK 2020, ss. 196; (4) D. Siemieniecka, K. Majewska (red.): *Teoretyczne i praktyczne aspekty pedagogiki medialnej*. WN UMK 2021, ss. 532.

Pierwsza, autorska książka ma charakter empiryczny i jest ważną pozycją w polskiej literaturze pedagogicznej dotyczącej technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Jej zaletą jest nie tylko to, że zawiera raport z autorskich badań miejsca *Interactive White Boards* w procesie nauczania wczesnoszkolnego, ale też osadzenie ich w kontekście roli interaktywności w procesie kształcenia, rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym, specyfiki nauczania początkowego oraz zalet i wad zastosowania multimedialnych w edukacji początkowej. Dopiero na tym gruncie Autorka mówi o tablicy interaktywnej w klasie szkolnej, wyjaśnia znaczenie polisensoryczności oraz odnosi się do dydaktycznych aspektów konstruktywizmu i kognitywistyki. W konsekwencji dobrze osadza sprawozdanie z podjętych badań w rzeczywistości pedagogicznej nauczania wczesnoszkolnego. Dr Kamila Majewska nie traktuje tablicy interaktywnej jedynie jako gadżetu, ale analizuje jej znaczenie w konkretnych obszarach rozwojowych dziecka: poznawczym emocjonalnym i motorycznym. Silnemu osadzeniu treści monografii w metodyce edukacji wczesnoszkolnej, towarzyszy porządna weryfikacja empiryczna. Nadaje ona monografii charakter naukowy, a nie poradnikowy. Warta przywołania jest konstatacja autorki, że tablica jest jedynie narzędziem, a kluczowe znaczenie mają kompetencje metodyczne nauczyciela i sposób zaprojektowania sytuacji dydaktycznej.

Pomimo upływu lat (wyd. 2015) praca pozostaje ważnym punktem na drodze zrozumienia roli i funkcji dydaktycznych tablic interaktywnych obecnych w polskich szkołach. Podczas lektury książki warto pamiętać kiedy została napisana, ponieważ dezaktualizacja technologiczna powoduje, że w książce nie ma mowy o nowoczesnych monitorach interaktywnych, które wyparły tablicę z projektorami, nie ma rozwiązań

chmurowych, czy omówień zaawansowanej korelacji z tabletami czy smartfonami. Skupienie się wyłącznie na tablicy interaktywnej musiałyby być współcześnie postrzegane jako podejście nieco przestarzałe w okresie edukacji hybrydowej i powszechnego wykorzystywania sztucznej inteligencji oraz aplikacji mobilnych. W momencie jednak kiedy powstawała oceniana monografia, miała ona nie tylko walor nowatorski ponieważ wypełniała lukę odpowiadając na aktualne potrzeby edukacyjne. Wnosiła przemyślane, pedagogiczne spojrzenie na znaczenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji, jej dydaktyczne uwarunkowania oraz rolę nauczyciela. Zdaniem recenzenta ocenianej pracy definiując współcześnie interaktywność, poza wyjaśnionymi już w pracy znaczeniami i umieszczonymi odwołaniami do literatury naukowej, warto byłoby wskazać na to, że zdaniem Cz. Kupisiewicza, W. Okonia, T. Lewowickiego, K. Kruszewskiego, Wł. P. Zaczyńskiego, M. St. Szymańskiego i wielu innych dydaktyków zrozumienie roli interakcji w procesie kształcenia jest kluczowe. Dlatego przecież pojęcie *proces kształcenia* zastępowane jest wyrażeniem *proces nauczania-uczenia się* i mówi się o dwóch sprawczych podmiotach procesu kształcenia: nauczycielu i uczniu. Nie budzi wątpliwości jednak to, że **monografia pióra dr Kamili Majewskiej jest jedną z ważniejszych pozycji w polskiej literaturze pedagogicznej dotyczącej technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w edukacji początkowej.**

O ile takie narzędzia jak interaktywna tablica ewoluują w stronę monitorów i sztucznej inteligencji, o tyle potrzeby rozwojowe i mechanizmy aktywności ucznia w sieci opisane rok wcześniej (Skibińska, M., Kwiatkowska, W., & Majewska, K. *Aktywność uczących się w przestrzeni Internetu*. Toruń 2014, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) pozostają w dużej mierze aktualne jako fundament psychopedagogiczny. Autorki skupiają się na sposobie, w jaki uczniowie funkcjonują w sieci, jako swoim „naturalnym” środowisku. Ważne że autorki nie koncentrują swojej uwagi wyłącznie na technologii, ale analizują Internet jako przestrzeń budowania tożsamości i relacji. Mówią o podmiotowości ucznia. Warto przypomnieć, że przełamują obecną w czasie publikacji książki dychotomię argumentów gorących zwolenników i przeciwników technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji. Obie postawy: idealizacji Internetu oraz demonizowania go jako miejsca zagrożeń były powszechne i wyrażały stanowiska emocjonalne. Natomiast autorki ukazują ją jako naturalną przestrzeń aktywności edukacyjnej, kładąc nacisk na sposoby zagospodarowania przestrzeni cyfrowej przez nauczycielastającego się przewodnikiem w niej i współuczestnikiem procesu kształcenia, a nie wyłącznie jego kontrolerem. Praca łączy aspekty teoretyczne, badawcze oraz metodyczne: przestrzeń i czas w życiu człowieka pedagogiczne aspekty aktywności poznawczej i społecznej studentów w kształceniu na odległość, internetowe zasoby edukacyjne w nauczaniu szkolnym). Wprawdzie dzięki bolesnym doświadczeniom pandemii Covid-19, a później tzw. zagrożenia epidemicznego (lata 2020-2023) wiele więcej wiadomo obecnie o kształceniu na odległość, zmieniły się również preferencje dzieci i młodzieży w zakresie Facebooka i TikToka, narosły też poważne kwestie bezpieczeństwa w sieci (fake news, dezinformacja i manipulacja medialna, wojna kognitywna), to jednak dokonana diagnoza dotyczy ważnych do dziś elementów. Książka prowokuje do dyskusji, w wielu zakresach dostarcza poważnych argumentów i co ważne – pozwala zrozumieć uwarunkowania Internetu jako „naturalnej” dla dzieci przestrzeni uczenia się.

Kolejna przedstawiona do oceny wieloautorska monografia: Doroty Siemienieckiej, Małgorzaty Skibińskiej i Kamili Majewskiej: *Cyberagresja: zjawisko, skutki, zapobieganie*. (Toruń 2020, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) stanowi dopełnienie ocenionych wyżej publikacji. Autorki skupiają się na ciemnej stronie cyfryzacji. Książka została wydana w 2020 r. (początek pandemii) i uchwyciła moment gwałtownego przejścia edukacji do sfery online. Autorki łączą perspektywę pedagogiczną

psychologiczną i socjologiczną. W konsekwencji zjawisko cyberagresji nie jest traktowane wyłącznie jako problem techniczny, ale jako złożony proces społeczny. Autorem pracy jest nacisk na „zapobieganie”. Autorki nie tylko diagnozują problem, ale też przedstawiają wskazówki dla nauczycieli i rodziców, wyraźnie podnosząc wartość aplikacyjną przedłożonej do oceny pracy. Szkoda, że realizowane badania cyberagresji opierają się zbyt często na sądach deklaracyjnych uczniów. Stanowi to metodologiczne wyzwanie, bowiem ankietowe badania cyberagresji mogą niedoszacowywać skali zjawiska ze względu na lęk uczniów przed przyznaniem się do bycia sprawcą bądź ofiarą. Tymczasem narasta zakres i jakość agresji. Wystarczy wspomnieć: *dip fake, agresję generowaną przez sztuczną inteligencję* (np. przerabianie zdjęć i filmów rówieśników), bądź *nowe formy wykluczenia w grach typu metaverse*. Uwaga ta nie jest krytyką przedłożonej do oceny książki, a jedynie wskazaniem dynamiki rozwojowej zjawiska, z którym musiały uporać się Autorki i zrobiły to co najmniej dobrze.

Czwarta, przekazana przez p. dr Kamilę Majewską książka (*Teoretyczne i praktyczne aspekty pedagogiki medialnej*. Toruń 2021, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) jest wspólną, zredagowaną razem z Dorotą Siemieniecką monografią. Książka ta stanowi swoistą klamrę dla wcześniej ocenianych prac. Jest publikacją z 2021 roku, będącą próbą uporządkowania teorii pedagogiki medialnej w świecie po wielkiej zmianie, wywołanej pandemią i powszechną cyfryzacją. Wspomniana książka nie tylko aktualizuje tezy z poprzednich prac wydanych w latach 2014-2015, ale też ukazuje całościowy system edukacyjny przesycony mediami.

Zdaniem Auterek edukacja medialna nie jest już dodatkiem lecz integralnym elementem pedagogiki. Granica między światem cyfrowym, a analogowym w nauczaniu ulegała i uległa zatarciu. Hybrydowość edukacji stała się normą. Techniczna biegłość obsługi narzędzi jest niewystarczająca. Kluczowa staje się „pedagogiczna inwencja medialna”, czyli umiejętność projektowania procesu uczenia się w środowisku rozproszonym. W kontekście dbania o podmiotowość ucznia szczególnej wagi nabiera krytyczne myślenie oraz świadome uczestnictwo w kulturze cyfrowej, w zamian dominującej zbyt powszechnie konsumpcji treści. Technologie cyfrowe powinny wspierać intencjonalnie realizowaną edukację i służyć budowaniu relacji społecznych. Kompetencje nauczycielskie wymagają zatem redefinicji i pilnych działań edukacyjnych.

Wszystkie oceniane dotychczas monografie wyszły z jednego ośrodka akademickiego – z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Świadczy to o ciągłości i spójności badawczej polskiej szkoły pedagogiki medialnej utworzonej niegdyś przez Prof. Bronisława Siemienieckiego. Analiza zestawionych publikacji wskazuje na wyraźną ewolucję paradygmatu pedagogiki medialnej w pracach kolejnego pokolenia: od analizy aktywności sieciowej ucznia (Skibińska i in., 2014) i fascynacji konkretnym narzędziem dydaktycznym (Majewska, 2015), aż po dojrzałą refleksję nad bezpieczeństwem (Siemieniecka i in., 2020) oraz całościową systemową definicję procesu kształcenia w dobie post pandemicznej (Siemieniecka, Majewska, 2021). Najważniejszymi zaletami książki wydają się z jednej strony: aktualność problematyki (to czyni ją adekwatnym źródłem opisu szkoły przedpóźniejszą rewolucją wywołaną generatywną sztuczną inteligencją), z drugiej – wielość perspektyw poznawczych (zbiera bowiem głosy badaczy pozwalając na szeroki ogląd problematyki – od edukacji wczesnoszkolnej po kształcenie akademickie).

Bez wątplenia książka podsumowuje dorobek „toruńskiej szkoły pedagogiki medialnej” stworzonej i kierowanej przez lata z sukcesem przez Bronisława Siemienieckiego. Kierowana przez Niego Katedra Dydaktyki i Mediów w Edukacji na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika stała się miejscem, gdzie – jak zauważyła Barbara Theiss – zrodziła się „nowa myśl, nowy model edukacji medialnej, nowa technologia kształcenia, technologia informacyjna, wreszcie kognitywistyka informacyjna” (tamże, s. 83). Tu też

kształtowała się naukowo p. dr Kamila Majewska. Przedstawione w cytowanej książce: *Bibliografia prac Bronisława Siemienieckiego* (tamże, s. 93-115) oraz „*Profesor Bronisław Siemieniecki – życie i droga naukowa*” (tamże, s. 55-71) wskazują intelektualne źródła pedagogicznej perspektywy, z jakiej Pani Doktor postrzegała i analizowała rolę technologii cyfrowych w edukacji.

Przekazany przez dr Kamilę Majewską wykaz osiągnięć naukowych oraz dane naukometryczne obejmują poza wspomnianymi publikacjami również 8 autorskich i 5 współautorskich rozdziałów umieszczonych w monografiach naukowych. Jeden z nich powstał w ramach najnowszego projektu badawczo-edukacyjnego, realizowanego przez zespół z Instytutu Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu i aktualnie jest w druku (Por. Wykaz osiągnięć, s. 3).

Dr Kamila Majewska jest również autorką 11 artykułów i współautorką 1 artykułu naukowego wydanych przed uzyskaniem stopnia doktora oraz 26 artykułów naukowych opublikowanych po doktoracie (12 z nich napisała samodzielnie, a 14 we współautorstwie). Wszystkie prace zostały opublikowane w cenionych czasopismach naukowych: *IJPINT*, *The New Educational Review*, *Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce*, *The Prison System Review*, *Resocjalizacja Polska*, *Studia Pedagogica Ignatiana*, *Acta Universitatis Nicolai Copernici*, *e-mentor*, *Cognitive Science*, *New Media, Education*, *Wychowanie na co Dzień* oraz *Kultura i Edukacja*.

Aktywności pisarskiej towarzyszyło czynne uczestnictwo w ogólnopolskich oraz międzynarodowych konferencjach naukowych. Ich rejestr obejmuje 28 konferencji po uzyskaniu stopnia doktora (wcześniej 7) w znaczących ośrodkach akademickich Polski (UJ, UMK, UP KEN, APS, UWM, PANS w Siedlcach, PANS we Włocławku, WSBiNZ w Łodzi, SWWS, ANS Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu), oraz zagranicą (Chouaib Doukkali University, El Jadida, Maroko & Centre for Organizational and Social Studies of the Polytechnic of Porto, University of West Bohemia w Pilźnie, International Academy of Technology, Sevilla, Hiszpania, Istituto Itard, Rzym, Włochy, Julius-Maximilians-Universität, Würzburg, Niemcy). Cechą szczególną jest nie tylko znaczna liczba wystąpień poza granicami Polski, ale też koncentracja tematyczna na problematyce pedagogiki medialnej (w tym: technologii cyfrowej, uzależnieniu do gier i VR, agresji w sieci oraz przestrzeni wirtualnej itp.), a także – problematyce dydaktycznej (personalizacja procesu nauczania z wykorzystaniem VR i SI, kształceniu nauczycieli, wiedzy nauczycieli na temat cyberprzemocy i in.).

Konferencyjna aktywność p. Doktor obejmowała nie tylko wystąpienia, referaty i zabieranie głosu w dyskusjach, ale też 4-krotny udział w komitetach naukowych i 7-krotny w komitetach organizacyjnych.

Niemal 20 lat aktywnego uczestnictwa w konferencjach naukowych przyniosło wymierne korzyści zawodowe i osobiste, a w tym: zbudowanie wiarygodności i wizerunku eksperta, merytoryczną weryfikację wartości podejmowanych badań oraz poznanie perspektywy poznawczej innych badaczy. Aktualizacji i poszerzaniu wiedzy własnej towarzyszyło też budowanie sieci krajowych i międzynarodowych kontaktów akademickich. Sprzyjało temu również uczestnictwo w 7 międzynarodowych seminariach naukowych (tamże, s. 13-14).

Pomyślne rezultaty dla rozwoju kompetencji naukowych p. dr Kamili Majewskiej przyniosły również liczne prace w zespołach badawczych, realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych. Jak sama zauważa w trakcie 15 lat brała udział w 12 projektach badawczych (tamże, s. 16- 20). Były to projekty zespołowe i indywidualne. Ich cele były różne, ale problematyka ważna ze względów merytorycznych i aktualna społecznie: *Model narzędzia wspomagającego diagnozę i profilaktykę nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych przez uczniów szkoły podstawowej; Wirtualna rzeczywistość*

a tradycyjne zajęcia edukacji wczesnoszkolnej; Pilotażowe kompleksy penitencjarne; Agresja realna i wirtualna - konsekwencja i zapobieganie; Technologie informacyjno-komunikacyjne w projektowaniu edukacji – proces materiały i źródła; Zespołowość i kreatywność w świecie robotyki; Podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UMK; Edukacja wczesnoszkolna, a narzędzia technologii informacyjnej; Preferencje sensoryczne nauczycieli korzystających z komputerów w dydaktyce; Nowoczesne narzędzia dydaktyczne w praktyce edukacyjnej; E-dziennik w procesie wychowania; Tablica interaktywna w szkole. Warto uzupełnić powyższą listę o uczestnictwo w międzynarodowym projekcie badawczym z 2014 r., dotyczącym *nowatorskich podejść pedagogicznych w kontekście rozwoju generatywnej sztucznej inteligencji.* Efektem wspomnianych projektów były przygotowane przez p. dr Kamilę Majewską monografie autorskie i współredagowane, rozdziały w monografiach, artykuły w czasopismach naukowych, wystąpienie konferencyjne, a w trakcie trwania eksperymentu nawet prowadzenie zajęć dydaktycznych dla młodych nauczycieli akademickich. Można pokusić się o postawienie tezy, że wiele publikacji p. dr Kamili Majewskiej ma swe źródła w realizowanych z sukcesem atrakcyjnych poznawczo, indywidualnych i zbiorowych projektach badawczych.

W przekazanej do osądu dokumentacji znajduje się nadto ważna, a nie uwzględniona wcześniej informacja o decyzji dyrektora Narodowego Centrum Nauki z 20.11.2025 r., na mocy której przyznano Pani Doktor środki finansowe w ramach konkursu MINIATURA, służące realizacji badania naukowego pt.: „*Eskapizm do wirtualnej rzeczywistości w kontekście teorii przepływu i uzależnienia behawioralnego*” (nr rejestracyjny 2025/09/X/HS6/01728).

Pani Doktor jest od 2020 r. członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, oddział w Toruniu, pełniąc tam funkcję sekretarza, a także członkiem Stowarzyszenia E-learningu Akademickiego z otrzymanym w 2018 r. od tegoż Stowarzyszenia certyfikatem e-nauczyciela.

Kamila Majewska po uzyskaniu stopnia doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki odbyła trzy staże w: 1) Nord Universitet, Nesna, w Norwegii (2.06.2016-6.06.2016); 2) Personel Profit spółka zo.o. – firmie specjalizującej się w szkoleniach systemowych i indywidualnych (10.11.2018-10.05.2019); 3) Państwowej Akademii Nauk Stosowanych we Włocławku (11.2023-11.2024). Charakter staży był zróżnicowany: od poznawania infrastruktury uczelni i norweskiego systemu edukacji oraz stosowanych tam technologii, poprzez setki godzin zajęć, superwizji oraz szkoleń z zakresu organizacji i prowadzenia szkoleń indywidualnych, a także treningów grupowych (drugi staż), aż do działalności naukowej w ramach wykonywanych recenzji w czasopiśmie naukowym, redakcji tomu „*Zbliżenia cywilizacyjne*”, pracy w projekcie dotyczącym *zastosowania VR w terapii sensorycznej dzieci*, czego efektem był współautorski artykuł, członkostwo w Komitecie naukowym międzynarodowej konferencji, moderowania seminarium dotyczącego wykorzystania nowych technologii w edukacji wczesnoszkolnej, a także udział w Komitecie Naukowym III Ogólnopolskiej Konferencji Kół Naukowych i Organizacji Studenckich (2024) w PANS we Włocławku.

Praca na znakomitym Uniwersytecie Mikołaja Kopernika sprzyjała rozwojowi kompetencji naukowych i dydaktycznych oraz budowała doświadczenie organizacyjne młodego nauczyciela akademickiego. Z latami rósł też szacunek wobec wiedzy i cech osobowych Pani Doktor. Wymiernym efektem były składane propozycje członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism oraz pełnienia w nich funkcji. Dr Kamila Majewska w latach 2017-2019 była członkiem Komitetu redakcyjnego „*Cognitive Science – New Media – Education*”, a w roku 2024 pełniła funkcję Redaktora tematycznego Tomu 20, Nr 2, „*Zbliżeń Cywilizacyjnych*”. Natomiast od roku 2024 do chwili obecnej jest członkiem Rady Redakcyjnej „*Journal of Hipermedia & Technology-*

Enhanced Learning – międzynarodowego, anglojęzycznego czasopisma naukowego, wydawanego w modelu otwartego dostępu przez Sagamedia Teknologi Nusantara w Indonezji.

Przekazany do oceny *Wykaz osiągnięć* zawiera również informację o aktywności w zakresie przygotowywania recenzji dla czasopism naukowych. Od 2017 r. Autorka współpracowała w tym zakresie z 5 czasopismami akademickimi oraz jednym, prestiżowym, międzynarodowym czasopismem naukowym, „*European Journal of Teacher Education*”, będącym oficjalnym organem prasowym europejskiego stowarzyszenia Association for Teacher Education in Europe (ATEE). Recenzowała także monografię: „*Nauki humanistyczne – perspektywy badawcze*” dla Wydawnictwa Naukowego Tygiel w Lublinie. Nadto wielokrotnie była recenzentką prac dyplomowych licencjackich (133) i magisterskich (78). Na marginesie warto przypomnieć, że licencjat, inżynier, magister, inżynier i lekarz nie są stopniami naukowymi tylko tytułami zawodowymi (Por. *Wykaz osiągnięć*, s. 23).

Dane o uczestnictwie w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych zawierają 2 ważne informacje. Po pierwsze, że p. Doktor uczestniczy w programie realizowanym przez *Young University for the Future of Europe*. Jego celem jest stworzenie i testowanie modelu Uniwersytetu Europejskiego. Dr Kamila Majewska od 2021 roku jest specjalistą współpracującym z Poradnią Dydaktyki i Metodyki Nauczania Wspomagane Nowymi Technologiami funkcjonującą właśnie w ramach YUFE. Po drugie, w 2018 r. była stypendystką Kancelarii Państwowej Bawarii w ramach programu dedykowanego uczelniom wyższym (s. 24).

Pani Doktor może się również pochwalić aktywną postawą w zakresie współpracy z sektorem gospodarczym oraz otoczeniem społecznym. Otóż przy współpracy z firmą CUKU ubezpieczenia brała udział w przygotowaniu „*Niezbędnika świadomego rodzica 2.0*”, przeznaczonego dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, nauczycieli oraz rodziców dzieci w wieku szkolnym. Ponadto realizowała warsztaty naukowe „*W 60 minut dookoła świata*” w ramach 18-go Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki (2018) organizowanego przez Urząd Miasta Torunia, Towarzystwo Naukowe w Toruniu oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Rok wcześniej realizowała też warsztaty naukowe „*Całkiem dorzeczne historie – komiks obrazkowy*” w ramach 17-go Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki, związanego z ogólnopolskimi obchodami Roku Rzeki Wisły. W 2015 roku uczestniczyła w *International Summer Institute Emerging Technology and Learning*, organizowanym przez Boise State University z Idaho w USA i Wydział Nauk Pedagogicznych UMK, biorąc udział w spotkaniach naukowych i prowadzeniu warsztatów.

Ma w swym dorobku również działalność ekspercką. I to zarówno jako wykonawca ekspertyz powstałych na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorstw, jak też udział w zespołach eksperckich INP UMK. Z jednej strony wiązało się to z przygotowaniem dokumentacji Instytutu Nauk Pedagogicznych UMK dla Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Z drugiej, udział w pracach Zespołu opracowującego dokumentację nowego kierunku studiów – pedagogiki medialnej.

Przedstawiona do osądu dokumentacja zawiera bogatą dokumentację potwierdzającą znaczną aktywność naukową Pani Doktor:

- 1) 2 monografie i 4 powiązane tematycznie artykuły naukowe, poszerzające i pogłębiające zakres zrealizowanych badań oraz merytorycznie i społecznie ważnej autorskiej, pedagogicznej refleksji naukowej w zakresie nauczania i uczenia się w przestrzeni mediów cyfrowych i rzeczywistości wirtualnej;
- 2) Spójność profilu badawczego oraz publikacyjnego w zakresie pedagogiki medialnej i dydaktyki, a równocześnie istotny ilościowy i jakościowy wzrost aktywności badawczej i pisarskiej po doktoracie (autorskie i współautorskie monografie, redagowane i współredagowane prace zbiorowe, rozdziały w

- monografiach naukowych, jak również pionierskie publikacje w cenionych czasopismach naukowych);
- 3) **Aktywność międzynarodowa – staże zagraniczne, wystąpienia na ważnych międzynarodowych, zagranicznych i krajowych konferencjach naukowych, a także liczne publikacje pokonferencyjne oraz udział w komitetach naukowych i organizacyjnych konferencji i seminariów. Towarzyszy im żywa współpraca naukowa w więcej niż jednej instytucji krajowej i zagranicznej, jak również autorskie publikacje anglojęzyczne;**
  - 4) **Liczne indywidualne i współautorskie projekty badawcze. Uczestnictwo w eksperymentalnych badaniach (realizowanych we współpracy z prof. Dorotą Siemieniecką) dotyczących zachowań nauczycieli akademickich i studentów pozbawionych telefonów komórkowych, a przebywających w schronie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa. Znaczący udział w przeprowadzonych przez Universitas Negeri Pandang z Indonezji wraz z University of Utrecht z Holandii, Namseoul University z Płd. Korei oraz University of Belgrad z Serbii badaniach literatury o generatywnej sztucznej inteligencji oraz konsekwencjach i działaniach pedagogicznych w tym zakresie;**

W konsekwencji dorobek naukowy Pani dr Kamili Majewskiej jest merytorycznie spójny tworząc logiczną całość. Liczne publikacje, coraz częstsze cytowania, powierzanie do wykonania wielu recenzji wydawniczych, pełnienie funkcji w redakcjach i komitetach naukowych czasopism oraz członkostwo towarzystw naukowych, zbudowały znaczny już, ekspercki autorytet naukowy. Z pewnością pomocny w tym zakresie jest wybór atrakcyjnego i ważnego społeczeństwa badań i refleksji naukowej. Gdyby jednak nie otwartość intelektualna, specjalistyczne kompetencje w zakresie technik i technologii informatycznych, przyjmowana postawa poznawcza (humanistyczna i etyczna), nadzwyczajna pracowitość, rzetelność i odpowiedzialność w realizacji projektów naukowych oraz znaczne doświadczenie metodologiczne – rezultaty aktywności naukowej Pani Doktor nie byłyby tak spektakularne.

Działalność dydaktyczna oraz popularyzatorska Pani dr Kamili Majewskiej wyrasta z wieloletniego doświadczenia nauczyciela akademickiego związanego z zastosowaniami nowoczesnych narzędzi technologii informacyjnej w pracy nauczycieli różnych szczebli kształcenia, pedagogów oraz terapeutów. Owo doświadczenie budowała również praktyka zawodowa nauczyciela matematyki oraz informatyki. To właśnie nabyte, solidne podstawy pracy dydaktycznej, głębokie intelektualne, a nie jedynie emocjonalne zainteresowanie edukacyjnymi aspektami technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz osobowymi i społecznymi konsekwencjami ich rozwoju oraz permanentne pogłębianie kompetencji badacza i nauczyciela, pozwoliły pomyślnie realizować zajęcia dydaktyczne na macierzystej Uczelni, a w ramach podejmowanych projektów i inicjatyw popularyzujących naukę także w innych miejscach.

Pani dr Kamila Majewska ukończyła Wydział Matematyki i Informatyki UMK w Toruniu i obroniła pod kierunkiem dr Andrzeja Sendlewskiego pracę magisterską pt.: *„Dydaktyczne aspekty zastosowania technologii informacyjnej do nauczania matematyki – analiza na przykładzie programu Geometry Expressions”*. Stopień doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki uzyskała także w 2013 roku na podstawie rozprawy pt.: *„Efektywność dydaktyczna zastosowania interaktywnych narzędzi technologii informacyjnej w procesie nauczania wczesnoszkolnego”*. Promotorem był profesor Bronisław Siemieniecki, recenzentami natomiast profesorowie Stanisław Juszczyk i Grzegorz Karwasz. W owym czasie (2012-2014) mgr Kamila Majewska była nauczycielem informatyki w szkole podstawowej oraz w gimnazjum. W 2013 r. została zatrudniona

najpierw jako pracownik nietatowy, a następnie asystent na Wydziale Nauk Pedagogicznych UMK. W 2016 r. zaś została adiunktem w Instytucie Nauk Pedagogicznych Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych UMK, gdzie pozostaje do chwili obecnej, umiejętnie łącząc doświadczenia nauczyciela informatyki z pedagogicznym oglądem: nowych mediów, osobowych i społecznymi konsekwencjami ich rozwoju i wdrożeń edukacyjnych, a także rodzących się problemów: bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przygotowania kompetencyjnego nauczycieli i edukatorów do pracy w środowisku cyfrowym.

Wypada również podkreślić osiągnięcia Pani dr Kamili Majewskiej w zakresie działalności organizacyjnej, a wśród nich pełnienie funkcji akademickich i społecznych (jak wskazano wyżej). Wraz z aktywnością dydaktyczną mają one wpłynąć na ostateczną ocenę osiągnięć naukowych dokonaną przez recenzenta. Wydaje się jednak, że aktywności te stanowią dopełnienie obrazu doświadczonego i sprawnego nauczyciela akademickiego, który w myśl art. 115 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* prowadzi działalność: badawczą, badawczo-dydaktyczną, bądź dydaktyczną. Wspomniany artykuł przypomina, że: „2. *Nauczyciel akademicki jest obowiązany do uczestniczenia w pracach organizacyjnych na rzecz uczelni oraz stałego podnoszenia kompetencji zawodowych*”. Z tymi obszarami aktywności wiążą się zatem zazwyczaj obszary podejmowanych działań akademickich. W konsekwencji ocena pozbawiona wspomnianych zakresów aktywności byłaby niepełna. Warto zatem dodać, że za pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną Pani Doktor była wielokrotnie nagradzana i wyróżniana. **W 2019 r. decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznano Jej stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców**, rok później otrzymała Zespołowe Wyróżnienie Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika za osiągnięcia w dziedzinie dydaktycznej i organizacyjnej, **natomiast w 2021 r. za osiągnięcia w dziedzinie naukowej.**

3. Konkluzja

W moim przekonaniu dorobek naukowy Pani dr Kamili Majewskiej, a zwłaszcza oryginalność monografii pt.: *Nauczanie i uczenie się w przestrzeni mediów wirtualnych. Rzeczywistość wirtualna w edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, ss. 670, a także wartość merytoryczna przedłożonych do osądu dwóch autorskich książek: (1) *Konstrukcja Eighteen-Item VR Gaming Disorder Test (VRGDT-18) jako nowego narzędzia do wstępnej oceny uzależnienia od gier VR dzieci w wieku 8-11 lat*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2025, ss. 73; (2) *Tablica interaktywna w procesie nauczania wczesnoszkolnego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2021, ss. 222, jest cennym wkładem Autorki w dziedzinę nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Podobnie wysoko oceniam wybrane, a przytaczane wcześniej cztery artykuły naukowe, tematycznie, merytorycznie i logicznie spójne z obu autorskimi monografiami. Wskazane osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego stanowią znaczący wkład w rozwój pedagogiki.

Nadto dokonując oceny osiągnięć stosownie do art. 221 ust. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* stwierdzam, że osiągnięcia naukowe p. dr Kamili Majewskiej ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 oraz wnoszę o dopuszczenie p. dr Kamili Majewskiej do dalszych etapów przewidzianych w przeprowadzeniu postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Ala Tajan

placej Tom

Warszawa, dn. 2.05.2026 r.